

Dönem: 23

Yasama Yılı: 4

TBMM

(S. Sayısı: 426)

Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/755)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü

01/10/2009

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1752/3857

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2/9/2009 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti arasında 1 Haziran 2009 tarihinde İstanbul’da imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA); taraflar arasında, Dünya Ticaret Örgütü ile Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (1994) prensipleri doğrultusunda, aşamalı olarak bir serbest ticaret alanı tesis edilmesini öngören tercihli bir anlaşmadır.

Türkiye-Sırbistan STA’sı, sanayi ürünlerindeki gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ve eş etkili vergi ve önlemlerin kaldırılması başta olmak üzere, ticarete teknik engeller, tarım ürünlerindeki taviz değişimi, hayvan ve bitki sağlığı önlemleri, iç vergilendirme, yapısal uyum, damping, acil durumlar, devlet tekelleri, korunma önlemleri, ödemeler, menşee kuralları, devlet yardımları, fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları, kamu ihaleleri ve kurumsal hükümler konularında düzenlemeler içermektedir.

Anlaşmanın başlıca hedefleri; esas itibarıyla taraflar arasındaki ekonomik işbirliğinin artırılması ve güçlendirilmesi, iki ülkedeki yaşam standartlarının yükseltilmesi, mal ticaretindeki güclüklerin ve kısıtlamaların kaldırılması, karşılıklı ticaretin genişletilmesi yoluyla taraflar arasındaki iktisadi ilişkilerin ve karşılıklı yatırımların ahenkli şekilde gelişmesinin teşvik edilmesi, uygun rekabet koşullarının yaratılması ve tarafların üçüncü ülke piyasalarındaki ticaret ve işbirliğinin geliştirilmesi olup; Anlaşma uyarınca sanayi ürünleri ile seçilmiş bir kısım tarım ürünlerinde pazara giriş kolaylıkları tanınmaktadır.

2008 yılında Sırbistan'a ihracatımızdaki başlıca ürünler motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet, örme eşya, makine ve cihazlar, aletler ve parçalarından oluşmakta olup, ithal ettiğimiz ürünler ise kauçuk ve kauçuktan eşya, hububat ve bakır ile bakırdan eşyadır. Türkiye-Sırbistan STA'sının yürürlüğe girmesinin ardından, ülkemizin bu ülke ile olan ticaret hacminin birkaç yıl içinde bir milyar dolar seviyesinin üzerine çıkacağı öngörülmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

30 Ekim 2009

Esas No.: 1/755

Karar No.: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 1/10/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 8/10/2009 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 22/10/2009 tarihli 2 nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile;

- Taraflar arasında Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren karşılıklı olarak ithalata ve ihracata uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergilerin konulmayacağı,

- Tarım ürünlerine sağlanan istisnalar,

- Anlaşma kapsamındaki işletmelere ilişkin rekabet kuralları,

- Taraf ülkelerin fikri mülkiyet haklarını korumaları ve koruma için alacağı tedbirler,

- Anlaşmanın uygulanmasından sorumlu olmak üzere bir "Ortak Komite" kurulması ve Komitenin çalışma usulleri,

- Anlaşma kapsamında çıkabilecek uyuşmazlıkların çözüm usulü,

- Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi ve geçerlilik süresi,

gibi konularda düzenlemeler öngörülmüştür.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Türkiye ile Sırbistan arasındaki ilişkilerin giderek ivme kazandığı,

- Bugüne kadar Türkiye'nin pek çok ülke ile Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ve genel olarak bu anlaşmaların Türkiye'nin lehine çalışmakta olduğu,

- 2008 yılı itibarıyla Türkiye ile Sırbistan arasında 520 milyon Dolar civarında bir dış ticaret hacminin bulunduğu ve bu rakamın yaklaşık 458 milyon Dolarını Türkiye'den Sırbistan'a yapılan ihracatın oluşturduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Sakarya Milletvekili Şaban Dışlı ve Tekirdağ Milletvekili Necip Taylan'ın komisyon raporu üzerine özel sözcüler olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Metin Yılmaz</i>
Eskişehir	Karabük	Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>Canan Kalsın</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>İlhan Kesici</i>	<i>Canan Arıtman</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>
İstanbul	İzmir	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Tuğcu</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Metin Ergun</i>
Kütahya	Malatya	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Şaban Dişli</i>	<i>Necip Taylan</i>	
Sakarya	Tekirdağ	
(Bu Raporun Özel Sözcüsü)	(Bu Raporun Özel Sözcüsü)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SIRBİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDA SERBEST
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 1 Haziran 2009 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SIRBİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDA SERBEST
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı V.

M. Aydın

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

F. Çelik

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı V.

F. N. Özak

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı V.

B. Atalay

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
SİRBİSTAN CUMHURİYETİ
ARASINDA
SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşması

DİBÂCE

Türkiye Cumhuriyeti ve Sırbistan Cumhuriyeti (bundan böyle "Taraflar" olarak veya uygun olduğu yerlerde "Türkiye" ve "Sırbistan" olarak adlandırılacaktır),

İktisadi işbirliğinin gelişimine katkıda bulunmak ve karşılıklı ticari mübadelelerin kapsamını artırmak amacıyla, dostane ilişkileri, özellikle iktisadi işbirliği ve ticaret alanlarında geliştirmek ve güçlendirmek arzusuyla,

Avrupa'daki ve Akdeniz havzasındaki iktisadi bütünleşme sürecine etkin olarak katılmak hususundaki niyetlerini teyid ederek, bu süreci güçlendirmenin yollarını ve araçlarını araştırmak hususunda işbirliğinde bulunmaya hazır olduklarını ifade ederek,

"Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratıcı Anlaşma"yı ve "Avrupa Toplulukları Üye Devletleri ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında İstikrar ve Ortaklık Anlaşması"nın dikkate alarak,

Tarafların kendi aralarında ve başlıca ticari ortakları ile geliştirdikleri işbirliğinden edindikleri tecrübeyi göz önünde tutarak,

Ticaretlerinin ahenkli bir şekilde gelişmesini teşvik etmenin yanısıra ve işbu Serbest Ticaret Anlaşması (bundan böyle "işbu Anlaşma" olarak adlandırılacaktır) ile kapsanmayan alanlar da dahil olmak üzere, ortak menfaat alanlarında karşılıklı işbirliğini artırmak ve çeşitlendirmek, böylece eşitliğe, ayrımcılık yapmamaya, haklar ve ödevler arasında dengeye dayalı bir çerçeve ve destekleyici bir çevre yaratmak amacıyla faaliyetler üstlenmek hususunda hazır olduklarını beyan ederek,

Tarafların çok taraflı ticaret sisteminin sürekli güçlendirilmesi hususundaki karşılıklı menfaatlerine atıfta bulunarak ve 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (bundan böyle "GATT 1994" olarak adlandırılacaktır) ile Dünya Ticaret Örgütü'nün (bundan böyle "DTÖ" olarak adlandırılacaktır) hüküm ve araçlarının dış ticaret politikalarına temel teşkil ettiğini dikkate alarak,

Bu maksatla, özellikle serbest ticaret alanlarının kurulmasına dair hükümler olmak üzere, işbu araçların hükümlerine uygun olarak, Taraflar arasındaki ticarete engellerin tedricen ortadan kaldırılmasını hedefleyen hükümleri ortaya koymak hususunda kararlı olarak,

DTÖ üyeliğinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerle uygun olarak, Tarafların serbest ticarete bağlılığını dikkate alarak,

İşbu Anlaşmanın Taraflar arasındaki ekonomik ilişkilerin ve bilhassa ekonomik yeniden yapılandırma ve modernleştirme için önemli etmenler olan ticaret ve yatırımın gelişmesi yönünde yeni bir ortam yaratacağına inanarak,

Bu amaçların takibi için işbu Anlaşmayı akdetmeye karar vermişlerdir.

MADDE 1 Amaçlar

1. Taraflar, Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliği'nden kaynaklanan yükümlülüklerini ve Sırbistan ile AB arasında İstikrar ve Ortaklık Anlaşması'nı dikkate alarak, işbu Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak ve GATT 1994'ün XXIV'üncü Maddesi ile DTÖ'yu kuran Anlaşmanın eki mal ticaretine ilişkin diğer çok taraflı anlaşmalar ile uyumlu olarak, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren azami altı yıl sürecek geçiş dönemi içerisinde, aralarındaki ticaretin önemli bir kısmını kapsayacak şekilde, kendi aralarında tedricen bir serbest ticaret alanı tesis edeceklerdir.
2. İşbu Anlaşmanın amaçları şunlardır:
 - a) Taraflar arasındaki iktisadi işbirliğini artırmak ve geliştirmek ve iki ülke halklarının yaşam standardını yükseltmek,
 - b) mal ticaretindeki güçlükleri ve kısıtlamaları tedricen ortadan kaldırmak,
 - c) karşılıklı ticaretin genişletilmesi yoluyla, Taraflar arasındaki iktisadi ilişkilerin ahenkli şekilde gelişmesini teşvik etmek,
 - d) Taraflar arasındaki ticarete adil rekabet koşullarını sağlamak,
 - e) ticaretteki engellerin kaldırılması suretiyle, dünya ticaretinin ahenkli şekilde gelişmesine ve genişlemesine katkıda bulunmak,
 - f) her iki ülkedeki ortak yatırımların geliştirilmesi başta olmak üzere, yatırımların daha fazla teşvik edilmesi için koşullar yaratmak,
 - g) Tarafların üçüncü ülke pazarlarındaki ticaretini ve aralarındaki işbirliğini teşvik etmek.

MADDE 2 Temel Vergiler

1. İşbu Anlaşmanın kapsadığı Taraflar arasındaki ticarete, Taraflar, kendilerine ithal edilen malların sınıflandırılmasında kendi Gümrük Tarifelerini uygulayacaklardır.
2. İşbu anlaşmanın amacına yönelik olarak, gümrük vergileri ve gümrük vergilerine eş etkili vergiler, bir malın ithalatı veya ihracatı ile bağlantılı olarak konulan her türlü vergiyi veya eş etkili vergiyi, böyle bir ithalat ve ihracatla bağlantılı her türlü şekildeki ek vergiyi veya ek ödemeyi de kapsayacak şekilde içermekte, fakat aşağıdakilerden herhangi birini içermemektedir:

- a) GATT 1994'tün III. Maddesinin 2. fıkrasındaki hükümlerle tutarlı olarak konulan bir iç vergiye eş etkili vergiler;
 - b) anti dumping veya telafi edici önlemler;
 - c) sunulan hizmetlerin bedeliyle orantılı olan harçlar ve vergiler.
3. Her bir ürün için, işbu Anlaşma ile tesis edilen müteselsil indirimlerin uygulanacağı temel vergi, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte Tarafların yürürlükteki *erga omnes* vergileridir.
4. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra, özellikle:
- a) DTÖ'deki tarife müzakerelerinden veya,
 - b) Sırbistan'ın DTÖ'ye katılması durumundan veya,
 - c) Sırbistan'ın DTÖ'ye katılmasından sonra gerçekleşecek müteakip indirimlerden,
- kaynaklanan indirimler olmak üzere *erga omnes* temelde herhangi bir tarife indirimi uygulanması halinde, söz konusu indirilmiş vergiler, indirimlerin uygulandığı tarihten itibaren bu Maddenin 3'üncü fıkrasında belirtilen temel vergilerin yerini alacaktır.
5. İşbu Anlaşma ile tesis edilen Taraflarca uygulanacak hesaplanmış indirilmiş vergiler, genel aritmetik kuralları kullanılarak, tam sayıya yuvarlanacaktır. Bu sebeple, ondalık sayıdan sonraki kısmı 50 (dahil)'den küçük olan rakamlar kendine en yakın küçük tam sayıya, ondalık sayıdan sonraki kısmı 50'den büyük olan rakamlar kendine en yakın büyük tam sayıya yuvarlanacaktır.
6. Türkiye ve Sırbistan kendi temel vergilerini ve bunlardaki her türlü değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

BÖLÜM I SANAYİ ÜRÜNLERİ

MADDE 3 Kapsam

Bu Bölümün hükümleri, işbu Anlaşmanın I sayılı Ek'inde sayılan ürünler hariç tutulmak üzere, Armonize Mal Tanımlaması ve Kodlama Sistemi'nin 25 ila 97'nci fasılları arasında yer alan Taraf ülkeler menşeli ürünlere uygulanacaktır.

MADDE 4

İthalat Üzerindeki Gümrük Vergileri ve Eş Etkili Vergiler

1. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Taraflar arasındaki ticarete, hiçbir yeni ithalat gümrük vergisi veya eş etkili vergi konulmayacaktır.
2. Sırbistan menşeli malların Türkiye'ye ithalatında uygulanan gümrük vergileri işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılacaktır.
3. Türkiye menşeli malların Sırbistan'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri, işbu Anlaşmanın II sayılı Ek'inin Liste A'sında, Liste B'sinde ve Liste C'sinde sayılanlar hariç olmak üzere, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılacaktır.
4. İşbu Anlaşmanın II sayılı Ek'inin Liste A'sında, Liste B'sinde ve Liste C'sinde sayılan Türkiye menşeli malların Sırbistan'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri, bu Ek'te yer alan takvime uygun olarak tedricen kaldırılacaktır.
5. Türkiye ve Sırbistan, aralarındaki ticarete ithalat üzerindeki gümrük vergilerine eş etkili vergileri işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldıracaklardır.

MADDE 5

Mali Vergiler

İthalat üzerindeki gümrük vergilerinin kaldırılmasıyla ilgili hükümler mali nitelikteki vergilere de uygulanacaktır.

MADDE 6

İhracat Üzerindeki Gümrük Vergileri ve Eş Etkili Vergiler

1. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Taraflar arasındaki ticarete, ihracat üzerine hiçbir yeni gümrük vergisi veya eş etkili vergi konulmayacaktır.
2. Taraflar arasında ihracat üzerindeki bütün gümrük vergileri ve eş etkili vergiler işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılacaktır.

MADDE 7

İthalat Üzerindeki Miktar Kısıtlamaları ve Eş Etkili Önlemler

1. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Taraflar arasındaki ticarete, ithalat üzerine hiçbir yeni miktar kısıtlaması veya eş etkili önlem konulmayacaktır.
2. Taraflar arasındaki bütün ithalat üzerindeki miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemler işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılacaktır.

MADDE 8

İhracat Üzerindeki Miktar Kısıtlamaları ve Eş Etkili Önlemler

1. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Taraflar arasındaki ticarete, ihracat üzerine hiçbir yeni miktar kısıtlaması veya eş etkili önlem konulmayacaktır.
2. Taraflar arasındaki bütün ihracat üzerindeki miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemler işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılacaktır.

MADDE 9

Ticarette Teknik Engeller

1. Tarafların standartlara veya teknik mevzuata ve ilgili önlemlere ilişkin hakları ve yükümlülükleri, DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması çerçevesinde yürütülecektir.
2. Her bir Taraf, diğer Tarafın talebi üzerine, standartlara, teknik düzenlemelere ve uygulanan önlemlere ilişkin belirli münferit vakalar hakkında bilgi sağlayacaktır.
3. Taraflar ticarete teknik engelleri ortadan kaldırmak için çaba sarf edeceklerdir. Bu amaçla, Taraflar, uygun olan hallerde, DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması'nda yer alan tavsiyelerin ruhuna uygun olarak, uygunluk değerlendirmesi alanında karşılıklı tanıma anlaşmalarının akdedilmesi için müzakerelere girişeceklerdir.

BÖLÜM II

TARIM VE BALIKÇILIK ÜRÜNLERİ

MADDE 10

Kapsam

1. Bu Bölümün hükümleri, her bir Tarafın ülkesi menşeli tarım ve balıkçılık ürünlerine uygulanacaktır.
2. İşbu Anlaşmanın amaçlarına göre, "tarım ve balıkçılık ürünleri" (bundan sonra "tarım ürünleri" olarak adlandırılacaktır) terimi, Armonize Mal Tanımlaması ve Kodlama Sistemi'nin 01 ila 24'üncü Fasılları arasında yer alan ürünler ile işbu Anlaşmanın I sayılı Ek'inde sayılan ürünler anlamına gelmektedir.

MADDE 11 **Taviz Değişimi**

1. İşbu Anlaşmanın Tarafları, I sayılı Protokol'de zikredilen tavizleri bu Bölümün hükümleri uyarınca karşılıklı olarak birbirlerine tahsis edeceklerdir.
2. Taraflar, tarımın kendi ekonomilerindeki rolünü, tarım ürünleri ticaretinin gelişimini, tarım ürünlerinin yüksek hassasiyetini ve kendi tarım politikalarının kurallarını dikkate alarak, tarım ürünleri ticaretinde birbirlerine daha ileri tavizler verme imkanlarını Ortak Komite'de inceleyeceklerdir.

MADDE 12 **Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri**

Taraflar, sağlık ve bitki sağlığı konularındaki mevzuatını, keyfi veya haksız ayrımcılık şeklinde veya aralarındaki ticarete gizli bir kısıtlama aracı olarak uygulamayacaklardır. Taraflar, bu önlemleri GATT 1994 ve Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemlerinin Uygulanmasına Dair DTÖ Anlaşması hükümlerinin ruhuna uygun olarak uygulayacaklardır.

MADDE 13 **Özel Korunma Önlemleri**

İşbu Anlaşmanın diğer hükümleri ve özellikle 22'nci Maddesi saklı kalmak kaydıyla, tarım ürünlerinin özel hassasiyeti göz önünde bulundurularak, işbu Anlaşma ile tanınan tavizlere konu olan Taraflardan biri menşeli ürünlerin ithalatının diğer Tarafın pazarında veya dahili düzenleyici mekanizmalarında ciddi sıkıntıya yol açması halinde, Taraflar, uygun bir çözüm bulunması amacıyla derhal istişarelerde bulunacaklardır. Çözüm bulununcaya kadar, ilgili Taraf, ilgili DTÖ kurallarına uygun olarak gerekli gördüğü önlemleri alabilecektir.

BÖLÜM III **HİZMETLER VE YATIRIMLAR**

MADDE 14

1. İşbu Anlaşmanın Tarafları, hizmetler ve yatırımların giderek artan önemini idrak etmektedirler. Taraflar, özellikle Avrupa bütünleşmesi kapsamında, aralarındaki işbirliğinin tedricen geliştirilmesi ve genişletilmesi yönündeki çabalarında, Ticaret ve Hizmetler Genel Anlaşması (GATS)'nın ilgili hükümlerini de dikkate alarak, yatırımların daha fazla teşvik edilmesi ve pazarlarının yatırımlar ve hizmetler

ticareti için tedricen serbestleştirilmesi ve karşılıklı olarak açılması amacıyla işbirliği yapacaklardır.

2. Taraflar, ilişkilerinin bu Maddeye uygun olarak geliştirilmesi ve derinleştirilmesi amacıyla, Ortak Komite'de bu işbirliğini görüşeceklerdir.

BÖLÜM IV GENEL HÜKÜMLER

MADDE 15 İç Vergilendirme

1. Taraflar, bir Tarafın ürünleri ile diğer Taraf menşeli benzer ürünler arasında, gerek doğrudan gerek dolaylı olarak, farklı muamele tesis eden iç mali nitelikli her türlü önlem veya uygulamadan kaçınacaklardır.
2. Taraflardan birinin toprağına ihraç edilen ürünler, bu ürünlerin üzerlerine konulmuş olan dolaylı iç vergilerin tutarını aşan dolaylı iç vergi iadesinden yararlanamaz.

MADDE 16

Gümrük Birlikleri, Serbest Ticaret Alanları ve Sınır Ticareti Düzenlemeleri

1. İşbu Anlaşmanın getirdiğı ticaret rejimini ve özellikle menşe kurallarıyla ilgili hükümlerini olumsuz olarak etkilemedikçe, işbu Anlaşma, Tarafların üçüncü ülkelerle, gümrük birliklerini, serbest ticaret alanlarını devam ettirmelerini veya bunları tesis etmelerini yahut sınır ticaretine yönelik düzenlemeler yapmalarını engellemeyecektir.
2. Taraflardan birinin talebi üzerine, bu tür gümrük birlikleri veya serbest ticaret alanları kuran anlaşmalar hakkında Ortak Komite'de bilgi teatisinde bulunulacaktır.

MADDE 17 Yapısal Uyum

1. Taraflarca, 4'üncü Madde hükümlerinden sapma olarak, sınırlı bir süre için gümrük vergilerinin yükseltilmesi şeklinde istisnai önlemler alınabilir.
2. Bu önlemler, sadece bebek endüstrilere veya yeniden yapılanma geçiren yahut özellikle önemli toplumsal sorunlar doğuran ciddi güçlüklerle karşılaşan belli sektörlerle dair olabilecektir.

3. Tarafların, diğer Taraf menşeli ürünlerin ithalatında uyguladıkları, işbu önlemler kapsamında ihdas edilen gümrük vergileri, *ad valorem* % 25 düzeyini geçemeyecek ve diğer Taraf menşeli ürünler için tercih unsurunu koruyacaktır. Bu önlemlere tabi ürünlerin toplam ithal kıymeti, işbu Anlaşma'nın 3'üncü Maddesinde tanımlanan sanayi ürünlerinin diğer Taraftan toplam ithalatının, istatistiklerin temin edilebildiği son yıl itibarıyla, % 15'ini geçemeyecektir.
4. İşbu önlemler, Ortak Komite tarafından daha uzun bir süreye izin verilmedikçe beş yılı aşmayacak bir dönem için uygulanacaktır. En geç geçiş döneminin sonunda bu önlemlerin uygulanması son bulacaktır.
5. Bir ürüne ilişkin bütün vergilerin ve miktar kısıtlamalarının yahut eş etkili vergilerin veya önlemlerin kaldırılmasından itibaren üç yıldan fazla bir zaman geçmiş olması durumunda söz konusu ürüne karşı bu tür önlemler getirilemeyecektir.
6. Taraflar, almayı düşündükleri istisnai önlemler hakkında Ortak Komite'yi bilgilendirecekler ve Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, bu önlemler ve uygulanacakları sektörler konusunda önlemlerin uygulanmasından önce Ortak Komite'de istişarelerde bulunulacaktır. Taraflar, söz konusu önlemleri alırken, Ortak Komite'ye, işbu madde altında ihdas edilen gümrük vergilerinin kaldırılmasına yönelik bir takvim sunacaklardır. Söz konusu takvim, bu vergilerin, yürürlüğe konulmalarından en geç iki yıl sonra başlamak üzere eşit oranlarda tedricen kaldırılmalarını sağlayacaktır. Ortak Komite farklı bir takvime karar verebilir.

MADDE 18

Damping ve Sübvansiyonlar

1. Taraflardan biri diğer Taraf ile ticaretinde damping yapıldığını ve/veya sübvansiyon verildiğini tespit ederse, bu uygulamaya karşı, GATT 1994'ün VI'ncı Maddesinin Tatbikine İlişkin DTÖ Anlaşması'na ve Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirlere dair DTÖ Anlaşması'na ve kendisinin ilgili iç mevzuatına göre uygun önlemleri alabilir.
2. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, Taraflardan birinin, bu maddenin birinci fıkrasına uygun olarak, ticaret savunma önlemi almasını engellemez.

MADDE 19

Genel Korunma Önlemleri

Herhangi bir ürünün Taraflardan birine artan miktarlarda ithal edilmesi halinde, Taraflardan her biri, GATT 1994'ün XIX'üncü Maddesi ve DTÖ Korunma Tedbirleri Anlaşması çerçevesindeki haklarını ve yükümlülüklerini muhafaza eder. İşbu Anlaşma, korunma önlemleri bakımından Taraflara herhangi bir ilave hak veya yükümlülük getirmez.

MADDE 20
Re-eksport ve Ciddi Kıtık

6'ncı ve 8'inci Maddelerin hükümlerine uyulması:

- a) ilgili ürünün, işbu Anlaşmanın ihracatçı Tarafının ihracat miktar kısıtlamaları, ihracat vergileri yahut eş etkili önlemler veya vergiler uyguladığı bir üçüncü ülkeye reeksportuna; veya
- b) ihracatçı Taraf için elzem bir türünde ciddi kıtlığa veya ciddi kıtlık tehdidine;

yol açmakta ise ve yukarıda sözü edilen durumların, ihracatçı Taraf için büyük güçlükler doğurması veya bunları doğurması ihtimalini ortaya çıkarması halinde, söz konusu Taraf, işbu Anlaşmanın 22'nci Maddesinde düzenlenen koşullar ve usuller dairesinde uygun önlemleri alabilir. Bu önlemler, ayırım gözetilmeyecek şekilde uygulanacak ve uygulamanın devam etmesini haklı kılan koşullar sona erdiğinde kaldırılacaklardır.

MADDE 21
Devlet Tekelleri

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren üçüncü yılın sonunda, malların tedarikine ve pazarlanmasına ilişkin şartlar itibariyle, Tarafların vatandaşları arasında ayırım bulunmamasını teminen, ticari nitelikteki bütün devlet tekellerini DTÖ kurallarına uygun olarak, aşamalı olarak uyumlaştıracaklardır.
2. Ortak Komite, bu amacın gerçekleştirilmesi için alınan önlemler ile ilgili olarak bilgilendirilecektir.

MADDE 22
Önlemlerin Uygulanması için Bildirim ve İstişare Usulleri

1. İşbu Anlaşmanın Tarafları, işbu Anlaşmada 13, 20, 25 ve 33'üncü Maddelerde belirtilen herhangi bir önlemin uygulanması için işlem başlatmadan önce doğrudan istişarelerde bulunmak suretiyle, aralarındaki farklılıkları çözmek için gayret gösterecekler ve durumdan diğer Tarafı haberdar edeceklerdir.
2. Önlemlere başvurmayı düşünen Taraf derhal Ortak Komite'ye bildirimde bulunacaktır. İlgili Taraf, Ortak Komite'ye ilgili bütün bilgileri sağlayacak ve vakanın incelenmesi için gereken yardımı sağlayacaktır. Müstereken kabul edilebilir bir çözümün bulunabilmesi maksadıyla, Taraflar arasında Ortak Komite'de gecikmeksizin istişarelerde bulunulacaktır.

3. Sorunun Ortak Komite'ye intikalini izleyen 30 iş günü içerisinde, ilgili Tarafın, itiraz edilen uygulamaya ya da bildirilmiş olan güçlükler son verememesi ve sorun hakkında bir Ortak Komite kararının bulunmaması halinde, zarar gören Taraf, durumun düzelmesi için gerekli gördüğü önlemleri alabilir.
4. Alınan önlemler derhal Ortak Komite'ye bildirilecektir. Söz konusu önlemler, kapsam ve süreleri bakımından, uygulanmalarına sebebiyet veren durumun düzeltilmesi için kesinlikle gerekli olanlarla sınırlı tutulacak ve bahse konu uygulamaların veya güçlüklerin sebebiyet verdiği zararı aşmayacaklardır. İşbu Anlaşmanın işleyişine en az zarar verecek olan önlemlere öncelik verilecektir.
5. Alınan önlemler, hafifletilmeleri yahut koşullar artık bunların muhafazasını haklı kılmadığı zaman sona erdirilmeleri maksadıyla Ortak Komite bünyesinde düzenli olarak istişarelere konu kılınacaktır.
6. Ani eylemi gerektiren olağanüstü koşulların önceden incelemeyi imkansız kılması halinde, ilgili Taraf, işbu Anlaşmada 13, 20, 25 ve 33'üncü Maddelerdeki hallerde, durumu düzeltmek için kesin olarak gereken ihtiyati önlemleri hemen uygulayabilir. Önlemler, gecikmeksizin Ortak Komite'ye bildirilecek ve işbu Anlaşmanın Tarafları arasında Ortak Komite bünyesinde istişarelerde bulunulacaktır.

MADDE 23

Menşe Kuralları ve Gümrük İdareleri arasında İşbirliği

Protokol II, menşe kuralları ve ilgili idari işbirliği yöntemlerini düzenlemektedir.

MADDE 24

Ödemeler

1. Taraflar, Türkiye ve Sırbistan arasındaki ödemeler dengesi cari hesabına ilişkin bütün ödemelerin ve transferlerin, Uluslararası Para Fonu Anasözleşmesi'nin VIII'inci Maddesinin hükümlerine uygun olarak, konvertibl para ile yapılmasına izin vermeyi taahhüt ederler.
2. Taraflar arasında işbu Anlaşma çerçevesinde ticari işlemlerle ilgili olarak konvertibl paralar ile yapılan ödemeler ve bu ödemelerin alacaklının ikamet ettiği Tarafın ülkesine transferi, her türlü kısıtlamadan muaf olacaktır.

3. Taraflar, bir Tarafın mukiminin iştirak ettiği hibe geri ödemeleri veya ticari işlemlere ilişkin kısa ve orta vadeli kredilerin kabulü konusunda Tarafların halen yürürlükteki mevzuatı haricinde teati veya idari kısıtlamalardan kaçınacaklardır.
4. Üçüncü fıkranın hükümlerine halel getirmeksizin, malların dolaşımı ile bağlantılı cari ödemeler ile ilgili herhangi bir önlem, Uluslararası Para Fonu Ana Sözleşmesi'nin VIII'inci Maddesinin hükümleri ile uyumlu olacaktır.

MADDE 25

Teşebbüslere İlişkin Rekabet Kuralları ve Devlet Yardımları

1. Aşağıdaki hususlar, Taraflar arasındaki ticareti etkiledikleri ölçüde işbu Anlaşmanın düzenli şekilde işlenmesi ile bağdaşmamaktadır:
 - a) teşebbüsler arasındaki rekabetin önlenmesi, kısıtlanması veya bozulmasını hedefleyen veya etki itibariyle bu sonucu doğuran bütün anlaşmalar, teşebbüs birlikleri tarafından alınan kararlar ve teşebbüsler arasında uyumlaştırılmış eylemler;
 - b) bir veya birden fazla teşebbüsün Taraflardan birinin topraklarının tamamında veya önemli bir kısmında sahip oldukları hakim durumu kötüye kullanması;
 - c) belirli teşebbüsleri veya belirli malların üretimini kayıarak rekabeti bozan veya bozma tehlikesini doğuran herhangi bir devlet yardımı.
2. Her bir Taraf, devlet yardımları alanında şeffaflığı sağlayacaktır. Taraflardan birinin talebi üzerine, diğer Taraf, devlet yardımlarıyla ilgili özel münferit durumlar hakkında bilgi sağlayacaktır.
3. Taraflardan herhangi biri, özel bir eylemin, bu Maddenin birinci fıkrasındaki koşullar ile bağdaşmadığını ve:
 - a) işbu Maddenin 4'üncü fıkrasında atıfta bulunulan uygulama kuralları çerçevesinde yeterince ele alınmadığını düşünürse, veya
 - b) böyle kuralların yokluğu ve böyle bir uygulamanın diğer Tarafın menfaatine ciddi zarar vermesi yahut ciddi zarar verme tehdidi teşkil etmesi veya hizmet sektörü de dahil yerli sanayisine önemli zarar vermesi halinde,söz konusu Taraf, Ortak Komite bünyesindeki istişareleri takiben veya böyle bir istişare için yaptığı başvurunun üzerinden otuz iş günü geçtikten sonra uygun önlemleri alabilir.
4. İşbu Maddenin 1'inci fıkrasının (c) bendine aykırı uygulamalar söz konusu olduğunda, söz konu uygun önlemler, DTÖ/GATT 1994 hükümlerinin uygulandığı

hallerde, sadece DTÖ/GATT 1994 ve onun himayesinde müzakere edilmiş olan Taraflar arasında geçerli bir başka uygun bir araç ile düzenlenen usullere ve şartlara uygun olarak kabul edilebilecektir.

5. Taraflardan biri tarafından, diğer Taraf ülkede bulunan bir teşebbüse karşı yürütülen rekabet soruşturmasında, soruşturmayı yürüten Taraf, diğer Taraftan, soruşturma ile ilgili resmi belgelerin bildiriminde işbirliği talep ederse, talepte bulunulan Taraf, talep edilen bildirim kendi yetkili hükümet organları aracılığıyla vakitlice yerine getirilmesini sağlamak için elinden gelen gayreti gösterecektir.
6. Taraflar, bu Maddeye uygun olarak kabul edilmiş aksine hükümlere halel gelmeksizin, meslek ve iş gizliliğinin gerektirdiği sınırlamaları göz önünde tutarak bilgi değişiminde bulunacaklardır.

MADDE 26 **Ödemeler Dengesi Güçlükleri**

Taraflardan biri ciddi bir ödemeler dengesi güçlüğü içinde veya tehdidi altında olduğu takdirde, ilgili Taraf, DTÖ/GATT 1994 çerçevesinde düzenlenen koşullara ve Uluslararası Para Fonu Anlaşması Maddelerinin VIII ve XIV'üncü Maddelerine uygun olarak, sınırlı bir süre için ve ödemeler dengesi durumunu iyileştirmek için gerekenin ötesine gitmeyecek kısıtlayıcı önlemler alabilir. İlgili Taraf, söz konusu önlemlerin başlangıcı hakkında diğer Tarafı derhal haberdar edecek ve mümkün olan en kısa zamanda bunların kaldırılmasına yönelik takvimi diğer Tarafa sunacaktır.

MADDE 27 **Fikri ve Sınai Mülkiyet**

1. Taraflar, Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Sözleşmesi'yle (TRIPs) ve diğer uluslararası anlaşmalarla uyumlu olarak, fikri ve sınai mülkiyet haklarının uygun ve etkin bir şekilde korunmasını sağlayacaklardır. Bu durum, bu türden hakların uygulanmasına yönelik etkin araçları da kapsayacaktır.
2. Bu Maddenin uygulanması Taraflarca düzenli olarak değerlendirilecektir. Fikri ve sınai mülkiyet haklarıyla ilişkili olarak ticareti etkileyen güçlüklerin ortaya çıkması halinde, Taraflardan herhangi biri, her iki Tarafı da tatmin edici çözümler bulunması için acil istişarelerde bulunmayı talep edebilir.

MADDE 28 **Kamu Alımları**

1. Taraflar, kamu alımları piyasalarının serbestleştirilmesini işbu Anlaşmanın bir amacı olarak mütalaa etmektedirler. Taraflar, ayırım gözetmeme ve mütekabiliyet temelinde, kamu ihalelerine serbestçe katılımın sağlanmasını amaçlamaktadırlar.

2. Taraflar, diğer Tarafın tedarikçilerine, herhangi bir ülke veya toprağın şirketlerine tanınandan daha az elverişli olmamak üzere, kendi kamu alımları piyasalarında ihale verme usullerine katılmasını sağlamak amacıyla kamu alımları konusunda kurallarını, koşul ve uygulamalarını aşamalı olarak geliştireceklerdir.
3. Ortak Komite, işbu Maddenin hedeflerine ulaşılmasıyla ilgili gelişmeleri inceleyecek ve serbest katılımın, şeffaflığın ve kamu alımları piyasalarının karşılıklı olarak açılmasının sağlanması amacıyla, işbu Maddenin 2'nci fıkrasının hükümlerinin yerine getirilmesine yönelik uygulanabilir usuller tavsiye edebilecektir.
4. İşbu Maddenin 3'üncü fıkrasında atıfta bulunulan inceleme sırasında, Ortak Komite, özellikle bu alandaki uluslararası gelişmeler ve düzenlemeler ışığında, işbu Maddenin 1'inci fıkrasında belirtilen piyasa açılımının kapsamını ve/veya derecesini genişletme imkanını mütalaa edebilir.
5. Taraflar, GATT 1994'ün ve DTÖ'yü kuran Marakeş Anlaşması'nın himayesinde müzakere edilen ilgili Anlaşmalara katılmak için çaba sarf edeceklerdir,

MADDE 29

Ortak Komitenin Kurulması

1. İşbu Anlaşma ile her iki Tarafın da temsil edileceği bir Ortak Komite kurulmuştur. Ortak Komite, işbu Anlaşmanın idaresinden sorumlu olacak ve düzgün şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.
2. Taraflar, işbu Anlaşmanın düzgün bir şekilde uygulanması amacıyla, Ortak Komite bünyesinde bilgi değişiminde bulunacak ve herhangi bir Tarafın talebi üzerine istişarelerde bulunacaklardır. Ortak Komite, Taraflar arasındaki ticarete engellerin daha da ileri derecede kaldırılması imkanını düzenli olarak gözden geçirecektir.
3. Ortak Komite, işbu Anlaşmanın 30'uncu Maddesinin 3'üncü fıkrasının hükümlerine uygun olarak, işbu Anlaşmada öngörülen hallerde kararlar alabilir. Ortak Komite, diğer konularda tavsiyelerde bulunabilir.

MADDE 30

Ortak Komitenin Usulleri

1. Ortak Komite, işbu Anlaşmanın düzgün bir şekilde uygulanması için talep üzerine gerekli olduğu her zaman, ancak yılda en az bir defa uygun seviyede toplanacaktır. Taraflardan her biri bir toplantı yapılmasını talep edebilir.
2. Ortak Komite mutabakat ile karar verecektir.

3. İşbu Anlaşmanın Taraflarından birinin Ortak Komite'deki temsilcisi, bir kararı iç yasal gereklerin tamamlanması şartına tabi olarak kabul ettiği takdirde, kararda daha geç bir tarih belirtilmiyorsa, bu karar, söz konusu gereklerin yerine getirildiğini ifade eden yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.
4. Ortak Komite, diğerlerinin yanı sıra toplantıların yapılmasına ve Toplantı Başkanının tayini ile görev süresine dair hükümleri içerecek çalışma usullerini kabul edecektir.
5. Ortak Komite, görevlerini yerine getirmekte kendisine yardımcı olmaları için gerekli gördüğü alt komitelerin ve çalışma gruplarının kurulmasına karar verebilir.

MADDE 31 **Güvenlik İstisnaları**

İşbu Anlaşmada yer alan hiçbir şey Tarafların:

- a) asli güvenlik çıkarlarına aykırı olarak bilgi açıklanmasının önlenmesi için;
- b) asli güvenlik çıkarlarının muhafazası veya uluslararası yükümlülüklerinin veya ulusal politikaların yerine getirilmesi için;
 - i) silah, mühimmat ve savaş aletlerinin ticaretiyle ve askeri bir tesisin ihtiyaçlarını gidermek amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak yürütülen diğer mallara, malzemelere ve hizmetlere ilişkin benzer ticaretle alakalı olarak; veya
 - ii) biyolojik ve kimyasal silahların, nükleer silahların veya diğer nükleer patlayıcı cihazların yayılmasının engellenmesiyle ilgili olarak; veya
 - iii) savaş zamanlarında veya savaş tehdidi teşkil eden diğer ciddi uluslararası gerilimde;

gerekli gördüğü her türlü önlemi almasını engellemez.

MADDE 32 **Genel İstisnalar**

İşbu Anlaşma, kamu ahlakına, kamu politikasına veya kamu güvenliğine, insan, hayvan veya bitki hayatının ve sağlığının ve çevrenin korunmasına; sanatsal, tarihi veya arkeolojik değeri haiz yerel hazinelerin muhafazasına; fikri, sınai ve ticari mülkiyetin korunmasına veya altın veya gümüş ile ilgili kurallar veya tükenebilir doğal kaynakların korunmasına dair haklı gerekçelerle ithalat, ihracat veya transit mallar üzerindeki yasaklamaları veya kısıtlamaları, söz konusu önlemler yerel üretim ve tüketim üzerindeki kısıtlamalar ile birlikte yürürlüğe konulmuşlarsa, engellemez.

Bununla beraber, bu tür yasaklamalar veya kısıtlamalar, Taraflar arasındaki ticarete keyfi ayırım yapılması veya gizli kısıtlamalar için bir araç teşkil etmeyecektir.

MADDE 33
Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın amaçlarına ulaşılmasını ve işbu Anlaşmadan doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini teminen gerekli bütün önlemleri alacaklardır.
2. Taraflardan biri, diğer Tarafın işbu Anlaşmadan doğan bir yükümlülüğünü yerine getirmediği kanısına varırsa, söz konusu Taraf, işbu Anlaşmanın 22'inci Maddesinde düzenlenen şartlar ve usullere göre uygun önlemleri alabilir.

MADDE 34
Geliştirici Hüküm

1. Taraflardan biri, işbu Anlaşma ile kurulan ilişkileri, Anlaşmanın kapsamadığı alanlara yaymak suretiyle geliştirmenin yararlı ve Tarafların ekonomilerinin menfaatine olacağını düşündüğü takdirde, diğer Tarafa gerekçeli bir talep sunacaktır. Taraflar, Ortak Komite'den, bu talebi incelemesini ve yerinde görmesi halinde, kendilerine, özellikle müzakerelerin başlatılması amacıyla, tavsiyelerde bulunmasını isteyebilir.
2. Birinci fıkrada atıfta bulunulan prosedür sonucunda varılan Anlaşmalar, işbu Anlaşmanın Taraflarının ulusal mevzuatına uygun olarak onaylanacak veya uygun bulunacaktır.

MADDE 35
Tadilatlar

İşbu Anlaşma ile Eklerine ve Protokollerine dair tadilatlar, Tarafların birbirlerine, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi ulusal mevzuatında öngörülen bütün gereklerin yerine getirildiğini bildirdikleri son yazılı bildirim diplomatik kanallar vasıtasıyla alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE 36
Protokoller ve Ekler

İşbu Anlaşmaya ilişkin Protokoller ve Ekler Anlaşmanın ayrılmaz parçasını oluşturur. Ortak Komite, Tarafların ulusal mevzuatına uygun olarak, Protokolleri ve Ekleri tadil etmeyi kararlaştırabilir.

MADDE 37
Yürürlük Süresi ve Fesih

1. İşbu Anlaşma sınırsız bir süre için akdedilmiştir.
2. İşbu Anlaşmanın Taraflarından her biri, diğer Tarafa yazılı bildirimde bulunmak suretiyle işbu Anlaşmadan çekilebilir. Fesih, bildirim diğer Tarafa ulaştığı tarihten sonraki yedinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.
3. Taraflar, işbu Anlaşmanın Taraflarından birinin Avrupa Birliği'ne katılması durumunda, işbu Anlaşmanın AB'ye katılım tarihinden bir gün önce fesih edileceği konusunda anlaşmışlardır.

MADDE 38
Yürürlüğe Giriş

Taraflar, işbu Anlaşmayı kendi iç usullerine uygun olarak onaylayacaklardır. İşbu Anlaşma, Tarafların birbirlerine, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi ulusal mevzuatında öngörülen bütün gereklerin yerine getirildiğini bildirdikleri son yazılı bildirim diplomatik kanallar vasıtasıyla alındığı tarihten sonraki ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

BUNUN KANITI OLARAK aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler, bu hususta tam yetkili olarak, işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

2009 yılı Haziran ayının 1'inci gününde, İstanbul'da bütün metinler eşit derecede muteber olmak üzere, her biri Türkçe, Sırpça ve İngilizce dillerinde iki orijinal nüsha olarak düzenlenmiştir. Yorum farklılıkları olması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Zafer ÇAĞLAYAN
Devlet Bakanı

Sırbistan Cumhuriyeti Adına

Mladjan DINKIÇ
Başbakan Yardımcısı

